

Spelen in kleine groepen: Kingen, Belgisch voetbal 3 tegen 3, tafelvolleybal met maximaal 6 kinderen en lekker chillen op het grasveld.

De pauze op basisschool de Lunetten

Schoolplein wacht ⁽³⁾

Het artikel 'Het plein wacht ...' in LO 5 en 6 beschrijft vijf randvoorwaarden voor een optimaal gebruik van het schoolplein. Hieronder de invulling van basisschool de Lunetten in Heemskerk. Een school met 470 leerlingen en 17 groepen.

DOOR: WIM VAN GELDER EN BASTIAAN GOEDHART.
MET MEDEWERKING VAN HANS STROES EN KATINKA MOOIJ

1 Het aantal kinderen op het plein 1a Gescheiden pauzetijden

Het plein is ruim 2000 m² groot. Voor de 470 kinderen is iets meer dan 4 m² per kind beschikbaar. Dat is meer dan de landelijk norm van 3 m² per kind. Er zijn vier pauzetijden geroosterd. De ruimte per kind verviervoudigt hierdoor.

1b Ergens anders spelen

De groepen 7 en 8 hebben ook de mogelijkheid om onder begeleiding van een leerkracht op nabij gelegen velden te spelen. Hier is onder andere een groter voetbalveld en een basketbalcourt. Per toerbeurt gaat elke dag, behalve de woensdag,

10.00-10.15	5a	5b	7a	7b	
10.15-10.30	3a	3b	4a	4b	4c
10.30-10.45	8a	8b	6a	6b	

Rooster pauzetijden

▲▲
Het duikelrek, het
freeruntoestel
en twee andere
speeltoestellen

▲
Het Kingveld is voorzien
van een geschilderde
kroon en schilden

▶
Slimme plaats voor het
verkeersplein

▶▶
Ook groep 3 en
4 kunnen in de
zandbak

één van deze groepen naar de velden. Hierdoor ontstaat ook meer ruimte en mogelijkheden voor de groepen die op het schoolplein blijven.

2 Structureren van de ruimte

2a Zonering of belijning

Het schoolplein heeft een vaste structuur die bepaald wordt door de vaste toestellen zoals het freeruntoestel, het duikelrek, de klimtoestellen en de zandbak.

Er staan twee tafeltennistafels waar kinderen kunnen tafeltennissen of 'around the world' spelen met een grotere bal. Langs een smalle rand aan de voorkant van de school is een verkeersplein geschilderd waar kinderen met fietsjes en karren rondrijden. Dit plein voorkomt karrenterreur over het hele plein.

2b Hotspot-rooster

Voor de meest populaire plekken de zogenaamde 'hotspots' wordt een rooster gemaakt. De gedachte is dat het spelen met teveel kinderen gevaarlijk kan worden (freeruntoestel) of omdat het grote aantal kinderen een volwaardige deelname aan het spel onmogelijk maakt. Denk aan 'Pietertje' in een partijtje voetbal acht tegen acht (of meer!) of aan 'Around the world' bij de

tafeltennistafel met meer dan acht kinderen. Een bijkomend effect is dat kinderen vaker een andere activiteit kiezen.

3 Aanbieden van los materiaal

Op vaste plekken wordt met het materiaal van de themabakken gespeeld. Aan de zijkant van het schoolplein spelen kinderen met Chinese bordjes, devil sticks en ander jongleermateriaal uit de circusbak.

Ook voor de themabakken is een schema gemaakt. De bakken rouleren om de twee weken tussen de groepen. De school heeft de volgende themabakken:

Springbak, ballenbak, tennisbak, circusbak, skatebak, kaartenbak en de van-alles-en-nog-wat-bak. De kleuters rouleren niet mee in dit systeem en hebben naast hun eigen los materiaal ook een kleuterbak met bijvoorbeeld extra klossen, stelten, springtouwen, skippyballen et cetera.

▲ *Opvallend is de aantrekkingskracht van het freeruntoestel (Parkour van Yalp) van kleuter tot en met groep 8. Ook voor en na schooltijd.*

◀ *Around the world met basisregels*

▲ *Knikkerarena's in de vorm van midgetgolf banen*

Speelzones themabakken

Bak	Plek op schoolplein
Skatebak	Verkeersplein
Tennisbak	Op het gras en tegen de muur naast de achter ingang. Tafeltennis/ around the world bij de tafeltennistafels.
Circusbak	Naast het duikelrek
Kaartenbak	Hinkelplein
Ballenbak	Op het plein bij het Kingveld
Van alles en nog wat bak	Tussen freeruntoestel en het klimrek.
Springbak	Hinkelplein

▼ *De inhoud van de kleuterbak*

► *Themabak op de gang*

◀ *Een van de themabakken is de circusbak*

▼ *Op hetzelfde veld kan ook Chinese muur worden gespeeld*

▲ *Zelf meenemen mag ook. Soms zijn er afspraken waar welk speelmateriaal gebruikt kan worden. De stepjes mogen bijvoorbeeld (alleen) op het verkeersplein gebruikt worden.*

Meer informatie

www.basislessen.nl/buitenlessen

Wim van Gelder

Scholings- en adviesbureau 'van Gelder in beweging' www.allesinbeweging.net
 Expert Bewegingsonderwijs van de onderwijsagenda SBGL
 Docent Bewegingsonderwijs hogeschool Inholland PABO Haarlem
 Auteur van Basislessen bewegingsonderwijs en Leerlingvolgsysteem bewegen en spelen

Bastiaan Goedhart

Scholings- en adviesbureau 'Goedhart in beweging' www.allesinbeweging.net
 Vakleerkracht in het basisonderwijs
 Docent Bewegingsonderwijs hogeschool Inholland PABO Haarlem
 Auteur van Basislessen bewegingsonderwijs

Foto's:

Wim van Gelder en Bastiaan Goedhart

Contact:

Bastiaan.Goedhart@inholland.nl

4 Transfer met de les bewegingsonderwijs

Veel activiteiten op het plein zijn bekend bij de kinderen, doordat de inhoud regelmatig terugkomt in de lessen bewegingsonderwijs. Basisregels van spelen als Kingen of Belgisch voetbal hebben de kinderen zich eigen gemaakt in de gymzaal. Deze basisregels zorgen ervoor dat het spel niet ten koste gaat van de minder vaardige bewegingsregers in 'ruil' voor de show off van het vaardige kind. Bijvoorbeeld het spel 'Around the world' is leuker en leerzamer voor iedereen als elk kind mag blijven meedoen. Iedereen begint met vijf punten en als je 'af' bent heb je een punt

minder. Als er iemand nul punten heeft, begint het spel opnieuw en iedereen die nog vijf punten had, krijgt er nu vier. Het vaardige kind krijgt het iets moeilijker in plaats van de regel dat het minder vaardige kind wordt uitgesloten.

Lessen bewegingsonderwijs op het plein: Op de Lunetten worden lessen bewegingsonderwijs regelmatig op het plein gegeven waardoor het spelarsenaal van de kinderen kan worden uitgebreid.

5 Begeleiding op het plein

Door de ruimte en vele mogelijkheden zijn er relatief weinig conflicten. De leerkrachten die buiten

◀ *Individuele aandacht is eenvoudiger als het buitenspelen goed geregeld is*

▲ *Erg leuk als de leerkracht meespeelt!*

◀ *De trotse moestuinopa's van de Lunetten geven uitleg*

▲ *De leerkracht van groep 8 introduceert het spel Boompje wisselen tot tien*

lopen zijn meer bezig met observeren of spelbegeleiding dan met het oplossen van onenigheid.

Natuur op en rond het schoolplein

Tegels en kunstgras zijn ideaal om op te spelen omdat ze vlak zijn, bij regen goed bespeelbaar blijven en structuur aanbrengen in de speelruimte. Als het hele plein echter alleen uit tegels en kunstgras bestaat, merken leerkrachten dat kinderen zich eerder vervelen en dat veel kinderen de natuurlijke omgeving missen. Bomen, struiken, grasveld en natuurlijke hoogteverschillen hebben een meerwaarde op een plein. Op het plein van de Lunetten staan nog een aantal grote bomen en het plein aan een kant is omzoomd met een

gras/parkzoom. Daarnaast is er een moestuin aangelegd die mede met behulp van buurtbewoners 'moestuinopa's' wordt beheerd. Zowel lessen natuur als voeding (koken en proeven) beginnen in de moestuin.

Ook vogelhuisjes en insectenhôtels zijn op en rond het plein te vinden.

Tot slot

Het plein biedt kinderen vele mogelijkheden. Toch ontstaat er regelmatig spontaan spel met grote groepen kinderen waarbij niet alle kinderen gelijkwaardig zijn. Dit blijft een punt van aandacht voor de leerkrachten. ■